

Stoer en eigenzinnig

De huisvesting van het scholencomplex Piter Jelles in Leeuwarden ondergaat momenteel een drastische verandering. Alle verschillende schooltypen krijgen een eigen 'huis', een gebouw dat in volume en karakter op de leerlingen is toegesneden. Het nieuwe, stervormige gebouw voor Piter Jelles Junior en de Brège maakt een krachtig gebaar, met horizontale banen van felgekleurd bakstenen metselwerk.

'Het is zeker bijzonder dat een schoolbestuur aan verschillende architecten opdracht geeft om te werken aan gebouwen met een eigen karakter', vertelt Helga Snel van architectenbureau Jeanne Dekkers Architectuur. De Piter Jelles School in Leeuwarden geeft onderwijs aan alle stromingen in het middelbaar onderwijs, ook de bijzondere vormen ervan. Piter Jelles Junior en de Brège zijn twee afdelingen, die een gezamenlijk nieuw huis kregen naar ontwerp van het Delftse architectenbureau. 'Bij Piter Jelles Junior worden kinderen getoetst op hun capaciteit, voordat ze een definitieve keuze maken voor een vorm van regulier middelbaar onderwijs', vertelt Helga Snel. 'De Brège geeft lager praktijkonderwijs, voor kinderen die niet kunnen meekomen op het vmbo. Al deze kinderen maken een onzekere tijd door, vanwege de onderwijsvorm die ze doorlopen. Wij wilden daarom een stoer en kloek gebouw maken, zodat ze met een trots gevoel naar hun school kunnen gaan.'

Scherpe belijning

Om een krachtig gebaar te kunnen maken, hebben de architecten met twee uitgangspunten een belangrijke stap gezet: de locatie en de plattegrond. In overleg met gemeente en omwonenden is besloten om de bouwlocatie tot een eiland te maken, waarbij er veel aandacht is besteed aan de toegang (met een brug) en het buitengebied. De tweede zet was om het volume van de school visueel te vergroten door de plattegronden per verdieping te laten toenemen, zodat elke bouwlaag flink uitkraagt. Architect Helga Snel: 'De stervormige plattegrond kwam voort uit de analyse van het programma. De centrale hal heeft vides over drie bouwlagen. Daaromheen schieten de vleugels als punten van een ster naar buiten. Deze vorm hebben we geaccentueerd met een horizontale belijning van de gevels.'

De gevel bestaat uit felgekleurde horizontale stroken bakstenen metselwerk, die vloeiend de lijnen van de plattegrond volgen om te eindigen in scherpe punten op de hoeken. Op de begane grond maakt het metselwerk op een enkele plaats een krachtige beweging naar binnen om de entree te vormen en accentueren.

Niet kinderachtig

'Wij zoeken altijd naar een materiaal dat aansluit bij de expressie van de gevel', antwoordt Snel als gevraagd naar de keuze voor metselwerk. 'Door een lange baksteen met een diepliggende voeg te gebruiken wordt de beweging krachtiger. De onderzijde van de uitkraging is ook bekleed met baksteen, met strips gemaakt van dezelfde steen als die in de gevel. Door spots in de uitkraging aan te brengen en de randen los te laten zijn van de raampartijen, creëer je een schaduwwerking die de vorm van het gebouw accentueert.'

'De basis van het gebouw is vrij eenvoudig, dus kon er veel aandacht naar de gevel. Je kunt bijna spreken van een standaard doorsnede, waarbij drie of vier details speciaal zijn. 'Naast de lengte van de baksteen is ook de bezanding van de steen heel speciaal', legt Snel uit. 'Hiervoor is fijn zand gebruikt met dezelfde kleur. We zijn naar de steenfabriek in België gegaan om te kijken hoe dat effect het best kon worden bereikt!'

Over de kleur van de baksteen is weinig discussie geweest: 'Optimistisch, het moest een kleur zijn waar iedereen blij van wordt. De roodoranje kleur was snel beslist.' Toch benadrukt Snel dat dit gebouw dan weliswaar voor jonge mensen is gebouwd, maar dat het robuust, vol zelfvertrouwen en toch ook elegant moest zijn. Snel: 'Dit gebouw is heel volwassen, met een sierlijke uitstraling. Er is niets kinderachtigs aan!'

Architectenbureau:

Jeanne Dekkers Architectuur, Delft

Architect:

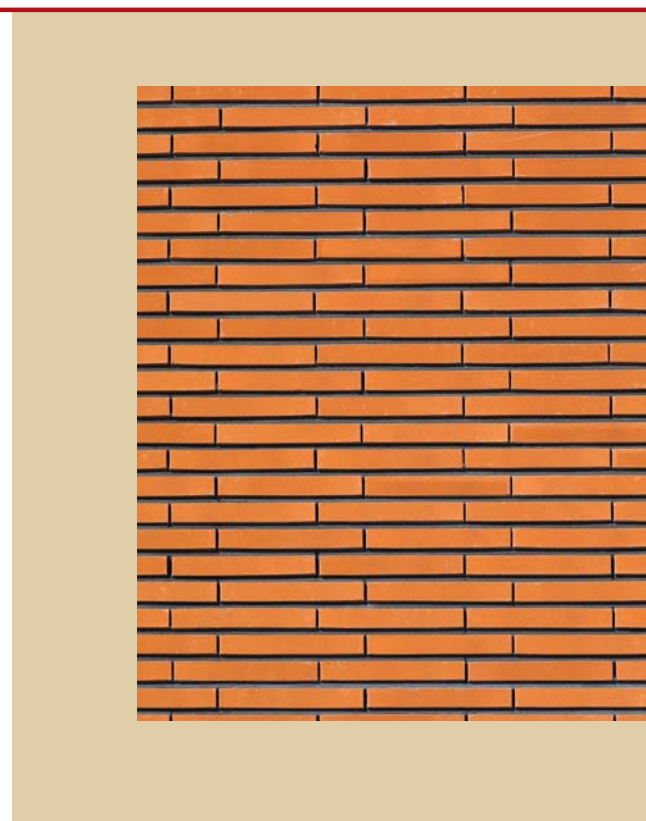
Jeanne Dekkers & Helga Snel

Sortering:

Wienerberger Quirijnen - Oranje oranje fijn zand, 29x9x4 en 29x9x9 (tbv onderzijde uitkraging)

Bijzonderheden:

- bijzondere formaten bakstenen die bijdragen aan horizontale belijning
- afwerking onderzijde uitkragingen met baksteen

STEEN & TECHNIEK

Om een horizontale belijning in metselwerk te krijgen, is zowel de keuze voor de afmeting van de baksteen als de wijze van voegen essentieel. Bij dit project is gekozen voor een baksteenafmeting van 290 x 90 x 40 mm en stootvoegloos metselwerk. Door het ontbreken van een voegafwerking in de stootvoeg ontstaan scherpe lijnen van keramische elementen, afgewisseld met lintvoegen in een afwijkende kleur.

Het formaat van de gekozen baksteen benadrukt de horizontale belijning. Bij stootvoegloos metselen moet in het ontwerp rekening worden gehouden met een stootvoeg met een 'theoretische maat' van 3 mm. Deze ruimte van 3 mm is noodzakelijk om de maatverschillen tussen de bakstenen onderling op te vangen. Alle bakstenen, ook strengperssoorten, vertonen maatafwijkingen binnen eenzelfde partij. Bij scherpe hoeken en beëindigingen zijn aangepaste afmetingen van bakstenen niet te voorkomen.